DOI: https://doi.org/10.59295/DIA.2026.2.07
CZU: 78.071.2:929.5(=135.1)
Orcid ID: 0000-0003-1869-8278
Orcid ID: 0009-0007-4113-4688

GENEALOGIA ANSAMBLURILOR DE MUZICĂ CONTEMPORANĂ ÎN SPAȚIUL CULTURAL ROMÂNESC

Victoria MELNIC

Doctor în studiul artelor și culturologie, profesor universitar, rector al Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Doctorandă, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău, Republica Moldova.

Corina ȚACA

Genealogia ansamblurilor de muzică contemporană în spațiul cultural românesc

Rezumat. În a doua jumătate a secolului XX, cultura muzicală românească a fost profund marcată de mișcarea artistică inovatoare a avangardei. Fără legi prestabilite, avangarda a respins orice formă de conservatorism, a promovat noi paradigme estetice și expresive. Aspectele istoriografice ale acestui fenomen subliniază procesele de organizare, documentare și de promovare a creației contemporane, evidențiind contextul cultural și social care a favorizat apariția unor inițiative, asociații și ansambluri dedicate stimulării creației și promovării muzicii contemporane. Printre reperele semnificative ale acestui proces se numără: instituirea premiului George Enescu, inițiat de marele compozitor; fondarea *Asociației Muzica Nouă* de către Mihail Jora și a *Asociației de muzică de cameră* de către violonistul Alexandru Theodorescu; lansarea *Ansamblului de suflători* dirijat de Matei Socor (1940) și a cvartetului *Șarvaș* (1946); publicarea revistei *Muzica* (1950); organizarea *Festivalului Săptămâna muzicii românești* (1951) și ulterior a *Decadei muzicii românești* (1953); înființarea cvartetelor *Tineretului* și *Radio* etc. Perioada imediat următoare a fost marcată de înființarea unor ansambluri variate, incluzând duo-uri, trio-uri, cvartete, cvintete precum și colective orchestrale dedicate promovării muzicii contemporane. În Republica Moldova, primul ansamblu de muzică contemporană, *Ars poetica*, a fost fondat abia în 1991, la inițiativa compozitorului Ghenadie Ciobanu.

Cuvinte-cheie: ansamblu, avangarda muzicală, muzică nouă, notație contemporană, experiment.

The Genealogy of Contemporary Music Ensembles in the Romanian Cultural Space

Abstract. In the second half of the 20th century, Romanian musical culture was profoundly marked by the innovative artistic movement of the avant-garde. Operating without predetermined rules, the avant-garde rejected any form of conservatism and promoted new aesthetic and expressive paradigms. The historiographic aspects of this phenomenon underline the processes of organizing, documenting, and promoting contemporary creation, highlighting the cultural and social context that encouraged the emergence of initiatives, associations, and ensembles dedicated to stimulating creation and promoting contemporary music. Among the significant milestones of this process are: the establishment of the George Enescu Prize, initiated by the great composer; the founding of the *New Music Association* by Mihail Jora and of the *Chamber Music Association* by violinist Alexandru Theodorescu; the launch of the *Wind Ensemble* conducted by Matei Socor (1940) and of the *Șarvaș Quartet* (1946); the publication of the journal *Muzica* (1950); the organization of the *Romanian Music Week Festival* (1951), followed later by the *Romanian Music Decade* (1953); and the establishment of the *Youth Quartet* and the *Radio Quartet*, among others.The following period was marked by the creation of diverse ensembles, including duos, trios, quartets, quintets, as well as orchestral groups dedicated to promoting contemporary music. In the Republic of Moldova, the first contemporary music ensemble, Ars poetica, was founded only in 1991 at the initiative of composer Ghenadie Ciobanu.

Keywords: ensemble, musical avant-garde, new music, contemporary notation, experiment.

Introducere. Avangarda muzicală românească marcată de evoluția constantă a avangardei Europei de vest, a devenit în scurt timp unul dintre cele mai bogate și consistente fenomene culturale în context universal; Nicolae Brânduș consemnează, că „anii '50 și mai ales '60 au însemnat o baie de muzică contemporană, prea puțin cunoscută până atunci. S-a dezvoltat o pleiadă de interpreți, dirijori, soliști, formații camerale care au depus o activitate remarcabilă, decenii la rând. Și o școală – de compoziție, mai ales – care s-a format în spiritul european prezent pretutindeni în lume la acea dată… Majoritatea compozitorilor aveau acces la muzica contemporană în special de la Radio. Unii reușeau chiar să înregistreze – cu mijloacele rudimentare de pe atunci – unele lucrări…Era o foame de cultură și informație pe care nu am mai regăsit-o niciodată… La vremea aceea se formase un grup de compozitori tineri, studenți la clasele de compoziție din București, care se întruneau periodic la Mihail Andricu acasă și ascultau mai ales muzică de jazz și ce mai primea profesorul din Franța. Erau: Aurel Stroe, Miriam Marbé, Dan Constantinescu, Adrian Rațiu, Doru Popovici, Ștefan Niculescu; uneori Mircea Istrate și alții" [1, p. 39]. În acest context îi putem aminti fragmentar și pe Mihai Mitrea-Celarianu, Ede Terenyi, Nicolae Coman, Corneliu Cezar, Anatol Vieru, Horațiu Rădulescu.

Generația nouă de compozitori a contribuit la diversificarea conținutului muzical și a pledat pentru noi orientări artistice. În creația acestor promotori ai artei contemporane întâlnim muzică heterofonică, muzică spectrală, considerate repere ale istoriei generale a muzicii, dar și principii componistice preluate din morfologia folclorului românesc; varii modalități de integrare a aleatorismului, a minimalismului, a teatrului instrumental și a muzicii electroacustice. Autorii lucrării *De douăzeci de ori Archaeus,* Rodica și Liviu Dănceanu menționează pe bună dreptate faptul că „evoluția diacronică a muzicii noi este o consecință a colaborării dintre compozitori și interpreți, totodată a tatonării limitelor instrumentale și a efectelor timbrale rezultate. Virtuozitatea interpreților contemporani, apetența lor pentru restituirea noilor aventuri ale componisticii contemporane, dezvoltarea muzicii aleatorice, a muzicii concrete sau a muzicii electronice, apariția noțiunii de teatru instrumental, au dus la permanenta căutare și la găsirea unor noi metode de abordare a sunetului și a instrumentelor muzicale" [2, p. 7]. Pornind de la aceste coordonate estetice și interpretative, devine necesar să examinăm cum a fost reflectată activitatea ansamblurilor de muzică contemporană în istoriografia de specialitate.

Festivalurile de muzică contemporană – o importantă rampă de promovare a inovațiilor componistice. Limbajul muzical și procedeele de exprimare muzicală și-au început parcursul evolutiv încă din cele mai vechi timpuri ale istoriei muzicii, ajungând în secolul al XX-lea să fie reînnoite prin îmbogățirea resurselor sonore, cu derularea diferitor orientări stilistice. După cum menționează cercetătorul Steven Connor: „tendința majoră a avangardei muzicale la sfârșitul secolului al XX-lea a urmărit eliberarea zgomotului de sub influența formalizărilor sunetului muzical și cucerirea autonomiei față de acestea... Plăcerile artelor zgomotului sunt plăcerile expansiunii, ale unei amplificări a atenției acordate sunetelor din viața de zi cu zi" [3, p. 214]. În acest caz apare și necesitatea unei noi gramatici muzicale și a unei noi notații care să o reflecte. De asemenea, devine o necesitate și organizarea diferitor evenimente culturale, în cadrul căror putea fi prezentată așa-numita „artă muzicală nouă". Astfel, în întreaga lume, capătă amploare festivalurile internaționale de muzică contemporană.

Deja în anul 1921, în Germania a fost înființat Festivalul Internațional de Muzică Contemporană de la Donaueschingen, *Donaueschinger Musiktage*, unul dintre cele mai prestigioase festivaluri de nivel mondial, care a fost orientat spre propagarea lucrărilor compozitorilor de avangardă: Arnold Schönberg, Alban Berg, Anton Webern, Paul Hindemith, Darius Milhaud, Igor Stravinski, Alfredo Casella, Béla Bartók, Karlheinz Stockhausen, Pierre Boulez, Luigi Nono etc. Un alt pas important în acest sens a fost făcut

odată cu inaugurarea Festivalului de Muzică Contemporană de la Tanglewood (SUA), fondat în 1937, însă care a început să abordeze muzica contemporană abia după cel de-al Doilea Război Mondial. Festivalul s-a concentrat pe explorarea diversității muzicii contemporane, având un program care cuprinde lucrări orchestrale, cât și muzică de cameră, vocală și electronică. Tanglewood a fost locul în care s-au prezentat lucrările unora dintre cei mai influenți compozitori ai secolului XX: Leonard Bernstein, Steve Reich, György Ligeti, Pierre Boulez.

Unul dintre cele mai esențiale evenimente artistice în promovarea componisticii contemporane devine Festivalul Internațional de Muzică Contemporană *Toamna Varșoviană*, organizat anual la inițiativa Uniunii Compozitorilor din Polonia. Fondat în anul 1956, festivalul *Toamna Varșoviană* a adus o soluție de rezolvare a crizei ce stăpânea muzica poloneză la acel moment, dar a oferit și un spațiu de exprimare a ideilor experimentale în muzica instrumentală. Festivalul *Toamna Varșoviană* reprezintă unul din cele mai grandioase festivaluri de muzică contemporană din lume ce reunește în fiecare an în jur de 300 de interpreți din diferite țări. Acest festival, organizat într-o țară din lagărul socialist, a reprezentat o mare oportunitate pentru compozitorii din URSS și din alte țări socialiste, care nu aveau acces direct la festivalurile de muzică din Occident. În contextul Războiului Rece, cu granițele culturale și ideologice adesea închise, acest festival a devenit un spațiu unic de întâlnire între Est și Vest, unde artiștii din diverse colțuri ale lumii au putut dialoga prin creațiile lor.

Pentru mulți compozitori din țările socialiste, *Toamna Varșoviană* a fost mai mult decât un simplu festival: a fost o fereastră deschisă spre noile tendințe ale muzicii contemporane, o platformă pentru descoperirea unor perspective artistice inovatoare și, nu în ultimul rând, o șansă rară de a-și prezenta propriile lucrări pe o scenă internațională. Acest eveniment a avut un rol crucial în reducerea izolării culturale, permițând artiștilor să intre în contact cu stiluri, idei și tehnici compoziționale noi, favorizând astfel schimbul creativ la un nivel global. Prin urmare, *Toamna Varșoviană* a fost nu doar o simplă oportunitate pentru cariere individuale, ci și un simbol al unei deschideri limitate, dar semnificative, într-o perioadă marcată de diviziuni geopolitice și culturale profunde. Alte festivaluri de mare valoare au fost inițiate în Franța, Elveția, Italia, Germania, Spania.

În arealul românesc, festivalurile dedicate muzicii contemporane încep a se extinde după anii ’50 ai sec. XX, acesta fiind rezultatul situației politice, care exercita o influență inevitabilă asupra activității de creație și a culturii în general. După anii ’50, în România se resimte o perioadă de liberalizare a artei, motivul fiind încheierea unei etape agresive de presiune ideologică, odată cu încheierea perioadei staliniste. Astfel, își fac apariția festivalul *Săptămâna muzicii românești* (1951) și *Decada muzicii românești* (1953). Un rol incontestabil în acest process l-a avut Festivalul și Concursul Internațional *George Enescu*, instituit după moartea compozitorului, cu prima ediție în 1958, care a devenit o veritabilă rampă de lansare internațională a muzicii românești. În anii ’70 se bucură de succes *Festivalul Internațional al Muzicii de Cameră* de la Brașov, organizat la inițiativa compozitorilor Wilhelm Berger și Tudor Ciortea, la care au fost interpretate creații semnate de Pascal Bentoiu, Liviu Comes, Paul Constantinescu, Myriam Marbé, Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah etc., dar și de compozitori străini.

În ultimul deceniu al sec. XX, mai exact anul 1991, Ștefan Niculescu, compozitor revoluționar al gândirii muzicale, pasionat de folclorul românesc arhaic, de muzica japoneză și tibetană, influențat de tehnica eterofonică și preocupat de coerență și calcul în discursul său muzical, fondează unul dintre cele mai importante festivaluri de muzică de avangardă din România – *Săptămâna Internațională a Muzicii Noi,* care a devenit și continuă până în prezent să fie un teren de realizare a celor mai experimentale inovații din domeniul muzical. În același an, în Republica Moldova, compozitorul Ghenadie Ciobanu înființează Festivalul Internațional *Zilele Muzicii Noi,* care devine primul și unicul festival basarabean de muzică contem-

porană, o arenă pe care au posibilitatea să se manifeste compozitorii și interpreții autohtoni, o cale spre progres și o motivație de a evolua și de a deveni recunoscuți la nivel internațional.

Dintre evenimentele culturale mai recente merită să fie menționate Festivalul Internațional de Muzică Nouă *Intrada*; Festivalul Internațional de Muzică Contemporană *Meridian*; Festivalului Internațional de Muzică Contemporană *Cluj Modern* etc.

Reprezentanții școlii muzicale românești care s-au remarcat în componistica europeană prin lucrări în care transpun toate procedeele de limbaj contemporan sunt: Anatol Vieru, Nicolae Brânduș, Dan Voiculescu, Ștefan Niculescu, Pascal Bentoiu, Dan Constantinescu, Liviu Comes, Cornel Țăranu, Ghenadie Ciobanu, Dan Dediu ș.a. În palmaresul componistic al acestor muzicieni găsim lucrări de referință care au rezonat cu avangarda europeană, iar după cum menționează cercetătoarea Valentina Sandu-Dediu: „unii vor păstra o mai evidentă linie de continuitate cu tradiția clasico-romantică, alții vor fi preocupați mai degrabă de inovație (pe atunci echivalentă cu dodecafonismul celei de-a doua școli vieneze)" [4, p. 22].

Interpreți și ansambluri. Fiind prin excelență o artă interpretativă, muzica își afirmă vitalitatea prin personalitățile și formațiile care îi dau viață. În România secolului XX, interpreții și ansamblurile au avut un rol decisiv în afirmarea repertoriului contemporan, prin inițiative precum fondarea asociației Muzica Nouă de către Mihail Jora, a Asociației de muzică de cameră de către violonistul Alexandru Theodorescu, apariția Ansamblului de suflători dirijat de Matei Socor (1940), a cvartetului Șarvaș (1946), a cvartetului Tineretului și al Radioului, înființarea ansamblului Musica Nova, dar și prin înființarea revistei Muzica (1950), care devine o rampă important de analiză și dezbatere a proceslor și tendințelor ce dominau arta muzicală.

Perioada imediat următoare a fost marcată de înființarea unor ansambluri variate: duo-uri, trio-uri, cvartete, cvintete, colective orchestrale, specializate în interpretarea și promovarea muzicii scrise într-un limbaj contemporan, adesea experimental. Ansamblurile instrumentale iau o amploare deosebită, întrucât devin căi primordiale în afirmarea emoției artistice și a progresului. Acestea întotdeauna au fost un domeniu deschis inovației, deoarece permit mai ușor libertatea de a explora noi forme, combinații originale de timbruri și sonorități, stiluri și tehnici compoziționale noi. Creația compozitorilor români din secolul al XX-lea confirmă aspirația acestora către realizarea unei arte profund originale, moderne, prin prisma diverselor tipuri de ansambluri instrumentale.

Printre cele mai renumite ansambluri de muzică nouă din România, din a doua jumătate a secolului XX, menționăm trio-urile: *Syrinx, Inter-mezzo*, *Academica, Modus;* cvartetele de coarde: *Napoca, Pro Camera, Transilvan, Silvestri, Pro Musica Nova, Con-Tempo, Florilegium, Fagottissimo*; ansamblurile: *Ars Nova, Musica Viva, Hyperion, Traiect, Repertorium, Archaeus, Magnificat* etc.

În anul 1966, pianista și compozitoarea Hilda Jerea, pune bazele ansamblului de muzică contemporană, *Musica Nova,* care avea ca prioritate, interpretarea și propagarea repertoriului muzical din sec. XX. Format din interpreți de valoare, ansamblul și-a modificat componența în decursul anilor. Printre instrumentiștii care au făcut parte din *Musica Nova,* îi menționăm pe: Florian Popa, Aurelian Octav Popa (clarinet), Mircea Opreanu, Cristina Bărbulescu, Octavian Rațiu, Frederic Moreau (vioară), Anca Vartolomei, Gheorghe Moțatu, Dorel Fodoreanu (violoncel), Mihai Vîrtosu, Tatiana Popa, Mara Dobrescu (pian), Deținătorii unei tehnici interpretative deosebite, membrii ansamblului *Musica Nova* abordează în prim plan muzică contemporană, însă fără a o neglija pe cea de tradiție clasică. În anul 1980, în semn de recunoaștere pentru muzicienii acestui colectiv, antrenat întru promovarea repertoriului compozitorilor contemporani, fundația *Gaudeamus* din Amsterdam a inițiat un concurs internațional în numele ansamblului *Musica Nova.*

În același deceniu (1968), la Cluj, devine cunoscut ansamblul *Ars Nova*, format din mu-

zicieni ai Conservatorului clujean, sub coordonarea compozitorului și dirijorului Cornel Țăranu. Cornel Țăranu, moștenitor al tradițiilor profesorului său Sigismund Toduță, a devenit un adevărat propagator al muzicii de avangardă. Limbajul său muzical este unul specific, individual, și poate fi caracterizat ca fiind centrat pe scări modale cromatice, integrarea ornametării melismatice din folclor, elemente din tehnica serială, improvizația etc. Numele lui Cornel Țăranu are o pondere semnificativă pentru cultura muzicală românească și datorită fondării Festivalului *Cluj Modern*, care a adus în scenă lucrări de mare valoare națională și internațională.

În anul 1977, la București, la inițiativa compozitorului Iancu Dumitrescu este creat Ansamblul *Hyperion***,** formație instrumentală ce avea drept scop inițial să sublinieze interdependența dintre cele mai arhaice surse ale muzicii românești și muzica actuală de avangardă. Treptat, ansamblul s-a specializat pe muzica electronică și pe lucrări realizate cu ajutorul computerului, oferind o nouă dimensiune sunetului și muzicii noi din arealul românesc. Compozitorii Iancu Dumitrescu și Ana-Maria Avram, violonistul Mihai Lăcraru și contrabasistul Ion Ghiță, fac parte din componența stabilă a acestui ansamblu, între timp o mulțime de alți instrumentiști au colaborat cu *Hyperion:* Nicolae Maxim (flaut); Aurelian Octav Popa, Leontin Boanță (clarinet); Mihail Tănăsilă (fagot); Remus Manoleanu (pian); Mihai Sofonea (violă); Marcel Spinei, Dimitrie Râmpeanu, George Georgescu (violoncel); Costin Petrescu, Alexandru Birthelmer, Cristian Văleanu (percuție).

Cinci ani mai târziu, în cadrul Studioului de Muzică Contemporană din București, debutează Ansamblul *Traiect,* fondat la inițiativa compozitorul Sorin Lerescu. Motivul creării ansamblului a fost dorința membrilor acestuia de a promova valorile muzicii contemporane românești și internaționale, prin intermediul unui repertoriu vast și divers, axat pe genurile și tendințele muzicii noi.

O altă formație de mare valoare, înființată în anul 1985, cu scopul de a promova cele mai diverse tendințe și orientări stilistice din muzica contemporană, este Ansamblul *Archaeus***.** Fondatorii ansamblului sunt un grup de instrumentiști de performanță, ce se regăseau și în componența inițială a formației, condusă de compozitorul și dirijorul Liviu Dănceanu. *Archaeus* s-a constituit ca un atelier de muzică contemporană ce abordează pe lângă creațiile contemporane, muzică bizantină veche, muzică clasică, jazz.

Conexiunea și cooperarea instrumentiștilor diferitor formații în cadrul festivalurilor de muzică contemporană, a fost latura esențială în procesul schimbului de experiență. În acest sens, consemnăm importanța cvartetului bucureștean *Silvestri*, ansamblu rezident în Spania*,* alcătuit în anul 1988 din muzicienii: Doru Popa, Alexandru Mihon, Traian Ionescu și Răzvan Neculai, care au colaborat în cea de-a doua ediție a Festivalului Săptămâna Muzicii Noi cu *Grupul Instrumental de Valencia*, Spania.

Ansamblul *Pro Contemporania*, fondat în anul 1990, a devenit una dintre cele mai populare formații de muzică contemporană românească, cu un repertoriu extrem de vast, ce include și muzică electronică, jazz, fusion, etc. De-a lungul activității sale, componența interpretativă a ansamblului varia de la doi la șapte muzicieni, în funcție de creație sau de proiectul concret.

În procesul de examinare a componențelor ansamblurilor de muzică contemporană din arealul românesc, am constat un interes sporit pentru muzica instrumentală și mai puțin pentru cea vocală. Totuși, am identificat câteva formații care au inclus și interpreți vocaliști. Un exemplu ar fi trio *Inter-Mezzo,* fondat în anul 1992, la București, format din mezzo-soprana Steliana Calos, clarinetistul Leontin Boanță și pianistul Mihai Vîrtosu. Trio *Inter-Mezzo* a manifestat un interes major pentru partiturile contemporane, muzică experimentală și teatru instrumental.

O mare popularitate în muzica sec. XX capătă ansamblurile de percuție, ca rezultat al creșterii numărului de creații dedicate acestui grup de instrumente. Ansamblul de percuție al Conservatorului *Gheorghe Dima* din Cluj-Napoca*,* inițiat de percuționistul Grigore Pop, se numără printre primele formații de acest gen. Ulterior, pe lângă Universitatea de Muzică

din București este creat Ansamblul de percuție *Game,* apărut în anul 1995, care devine un etalon al artei contemporane, fiind menționat în anul 1998 cu Premiul Fundației *Soros* pentru artă contemporană.

Apariția cvartetului *Florilegium* (1995), constituit din muzicieni români consacrați: Ioan Marius Lăcraru și Ladislau Csendes (vioară), Maria Fecioru (violă), Anca Vartolomei (violoncel), a fost determinată de inițiativa unui grup de compozitori spanioli, participanți la Școala de Compoziție și Creație Artistică (Escuela de Composición y Creación Artística) de la Alcoi, care au solicitat un cvartet românesc pentru înregistrarea unui CD dedicat aniversării a 50 de ani a compozitorului spaniol Javier Darias. Numele lui Javier Darias este unul cunoscut în spațiul românesc, acest fiind participant fidel la multe dintre festivalurile locale de muzică contemporană.

Evoluția ansamblurilor de muzică contemporană în arealul românesc și nu doar, se află într-un proces continuu. Secolul XXI, aduce pe marile scene, colective remarcabile de o valoare incontestabilă pentru muzica contemporană românească: ansamblurile *Profil* (2003), *Ad-Hoc* (2009) etc.

Muzica nouă în Republica Moldova. A doua jumătate a secolului XX, aduce realizări importante în domeniul artei muzicale și în Republica Moldova, pe atunci Republica Sovietică Socialistă Moldovenească. Alături de Conservatorul de Stat, deschis în anul 1940, au fost fondate și alte instituții speciale ce asigurau pregătirea și promovarea profesională a muzicienilor, ca: Filarmonica Națională, Școala Muzicală Specială; colective de mare valoare ca: Orchestra simfonică și Capela corală *Doina*; edificii culturale importante inaugurate în a doua jumătate a secolului XX: Palatul Național (1974); Sala cu Orgă (1978); formații muzicale: Orchestra Națională de cameră (1988) și Corul Național de cameră (2002), Orchestra Simfonică a Companiei Teleradio-Moldova (1989), Ansamblul *Ars poetica* (1991), Orchestra Prezidențială (1992); dar și manifestări prestigioase ca: Festivalul Internațional *Mărțișor* (1967), Festivalul Internațional *Maria Bieșu (*1990), Festivalul Internațional *Zilele Muzicii Noi* (1991).

Demararea Festivalului Internațional *Zilele Muzicii Noi,* la Chișinău, a însemnat un pas hotărât spre liberalizarea și actualizarea artei muzicale autohtone. Timp de peste trei decenii de activitate, *FIZMN* a fost și continuă să fie una din principalele platforme de promovare a muzicii basarabene – o platformă care oferă posibilitatea compozitorilor chișinăuieni să experimenteze, să-și valorifice creația și s-o plaseze într-un context internațional. Pe de altă parte, acest eveniment cultural are o pondere inestimabilă în instruirea, dezvoltarea și desăvârșirea actualilor instrumentiști, care tind să-și formeze noi viziuni, noi percepții, să exploreze și să posede cele mai originale tehnici componistice, dar și să-și dezvolte abilități interpretative de cel mai înalt grad de dificultate, plasându-se la un nivel cu cei mai virtuozi instrumentiști de nivel mondial. O altă misiune a *FIZMN* este aceea de a educa publicul, de a-l familiariza cu diversitatea genurilor muzicale contemporane, de a-i oferi un spațiu pentru reflecție și meditație, de a-i cultiva gândirea critică și analitică și de a-l învăța să rezoneze cu muzica actuală. De-a lungul celor 34 de ediții ale *FIZMN*, muzica contemporană din Republica Moldova s-a făcut auzită nu doar în țară, ci și pe scenele europene și mondiale. Fiecare ediție a festivalului se distinge printr-un program inovator și variat, ce valorifică creații contemporane și reunește artiști de excepție din diferite țări – interpreți și compozitori – care contribuie la schimbul de experiență prin activități de tipul: mese rotunde, workshopuri, masterclassuri etc.

Concomitent cu apariția Festivalului Internațional *Zilele Muzicii Noi* are loc și înființarea primului ansamblu de muzică contemporană din Republica Moldova – *Ars poetica*, fondat la inițiativa compozitorului Ghenadie Ciobanu, avându-l la pupitru dirijoral o perioadă îndelungată pe Oleg Palymski, iar actualmente pe dirijorul Vladimir Andrieș. Acest ansamblu a contribuit la crearea unui cadru organizat pentru promovarea muzicii noi și la dezvoltarea

unei istorii proprii a avangardei în acest spațiu cultural. În decursul celor trei decenii de activitate ale ansamblului, în cadrul Festivalului Internațional *Zilele Muzicii Noi*, au fost prezentate publicului peste 200 de lucrări inedite, de o valoare incontestabilă.

Componența ansamblului *Ars poetica*, ce include instrumentele pian, clavecin, vioară, violoncel, percuție, oboi, clarinet și fagot s-a aflat în perpetuă modificare. La cea de-a XXXIV-a ediție a FIZMN, componența ansamblului a fost actualizată cu noi muzicieni interesați de muzica contemporană: Anastasia Gusarova (flaut), Iurie Frotovcean (clarinet), Zinaida Brânzilă-Coșleț (vioară), Olga Vlaicu (vioară), Alexandr Palamarciuc (violoncel), Iurie Munteanu (contrabas), Elena Turea (pian), Veronica Ciobanu (pian), Roman Plăcintă (clarinet), Vladimir Taran (fagot), Vlad Haki (trombon), Marcel Ciornîi (trombon), Vasilii Moscvitin (percuție), Olga Cazac (harpă), Serghei Racenco (violă), Vasile Torgai (oboi), Evghenia Smirnov (oboi), Sergiu Stan (corn), ceea ce asigură continuitatea ansamblului *Ars poetica*.

Concluzii. Ansamblurile de muzică contemporană reprezintă un element esențial al devenirii muzicii noi în spațiul cultural românesc, iar apariția lor marchează răspunsul firesc la transformările estetice ale secolului XX. Genealogia acestor formații evidențiază nu doar diversificarea limbajului muzical, ci și consolidarea unor practici interpretative specializate, capabile să integreze noile orientări stilistice – de la heterofonie și spectralism la aleatorism, minimalism, teatru instrumental și muzică electroacustică.

Evoluția limbajului muzical contemporan, caracterizat prin îmbogățirea resurselor sonore și prin configurarea unor noi gramatici componistice, a fost însoțită de o transformare profundă a notației muzicale. Diversificarea sistemelor grafice a funcționat ca un intermediar indispensabil între compozitori și interpreți, facilitând transmiterea unor idei sonore tot mai complexe și contribuind la fixarea unui patrimoniu muzical aflat în continuă expansiune.

În acest cadru, ansamblurile dedicate muzicii contemporane au devenit verigile centrale ale procesului de transmitere și reinterpretare a repertoriului de avangardă. Activitatea lor reflectă o linie genealogică în care se împletesc tradiția școlii componistice românești, influențele internaționale și adaptările locale. Prin interpretarea, difuzarea și promovarea muzicii noi, aceste ansambluri nu doar că susțin vitalitatea creației contemporane, ci contribuie decisiv la continuitatea și reconfigurarea patrimoniului artistic modern, asigurându-i vizibilitatea și relevanța pentru viitoarele generații.

Referințe bibliografice:

1. Brânduș, N. *Avangarda muzicală românească* . În: „Revista Muzica". București: 2014, nr. 4, p. 38-50.

2. Dănceanu, R; Dănceanu, L. *De douăzeci de ori Archaeus.* Bacău: Cogral Press, 2005, 311 p.

3. Connor, S. *Cultura postmodernă*. București: Meridiane, 1999, 408 p.

4. Sandu-Dediu, V. *Muzica românească între anii 1940–2000*. București: Editura Muzicală, 2002, 288 p.

Citation: Melnic, V.; Țaca, C. The Genealogy of Contemporary Music Ensembles in The Romanian Cultural Space. Dialogica. Cultural Studies and Literature Scientific Journal, 2026, nr. 2, p. 61-67. https://doi.org/10.59295/DIA.2026.2.07

Publisher's Note: Dialogica stays neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Copyright: © 2026 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).